བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༠རབ་བྱུང་རི་ཟླའི་ཆུ་སྦྲུལ་ལོ། བོད་ཟླ་ 7 ཚེས་ 29 རེས་གཟའ་ལྷག་པ།

ལོ་ 52 ཨང༌། 35 དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག

4th September 2013

དབུ་མའི་ལམ་ནི།
རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཚད་ལྡན་མིང་དོན་
མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས།
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་གིས།

Vol. 52 Issue 35 Price Rs. 1

གནས་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས།

ཨ་རུ་ན་ཅལ་མངའ་སྡེའི་ཆབ་སྲིད་མི་སྣ་རྡ་སར་
ཕེབས་པ།

བཞུགས་སྒར་དུ་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཐེངས་ ༥༣ སྲུང་བརྩི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་པ།
༄༅། །བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣

ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་ས་སྟེང་༸རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་
རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་
དེད་དཔོན་ཆེན་པོ། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་
གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་གཞུང་
དམངས་ཡོངས་ལ་མང་གཙོའི་ལམ་བཟང་

གསོལ་སྩལ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་ཏེ་ལོ་ངོ་ ༥༣

འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་མཛད་སྒོ་བཞུགས་སྒར་
ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གསུང་
ཆོས་རྭ་བར་སྲུང་བརྩི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད།
དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་
ཚོད་ ༩ པའི་ཐོག་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་
ལག་ཁང་དུ་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་མཛད་

གཙོ་རྣམ་པས་དབུས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་

རྣམ་པ། རང་དབང་ཅན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཁག་གི་
འགན་འཛིན་རྣམ་པ། ལྷན་ཁང་ཁག་གི་དྲུང་
ཆེ་རྣམ་པ། སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ཆེ་ཕྲ། རྡ་ས་ས་
གནས་འགོ་འཛིན། རྡ་སའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་སློབ་
གྲྭ་ཁག དགོན་སྡེ་ཁག བཞུགས་སྒར་ཁུལ་
གནས་མི་མང་སོགས་ཁྱོན་མི་གྲངས་སྟོང་ཕྲག་

བརྒལ་བ་ལྷན་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཚང་མ་
སྐུ་བཞེངས་ཐོག་སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་
མཆོག་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་དར་
མཁའ་དབྱིངས་སུ་སྒྲེང་འཛུགས་གནང་སྐབས།
བོད་ཀྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་པས་རྔ་རོལ་དང་
བཅས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་གླུ་དང་མང་
གཙོའི་རོལ་གཞས་འབུལ་ལམ་ཞུས་ཡོད། དེ་
ནས་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱིས་འདོན་སྤེལ་གནང་བའི་ཕྱག་དེབ་གསུམ་
སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་དབུ་འབྱེད་གནང་གྲུབ་
མཚམས། རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་
ཁང་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་གནང་བ་དང། ཐེ་ཝན་དོན་
གཅོད་ཁང་ནས་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་བསྒྱུར་བའི་དཔེ་
དེབ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་
གིས་དབུ་འབྱེད་གནང། དེ་རྗེས་དཔལ་ལྡན་
སྲིད་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་དང།
ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གསུང་
བཤད་གནང་རྗེས་གཞས་སྣ་ཁག་ལྔ་འཁྲན་སྟོན་
ཞུས་རྗེས་མཛད་སྒོ་གྲོལ།

རྒྱ་ནག་ནི་ཤེལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ལྟར་སྣང་ཚུལ་མཛེས་ཀྱང་ཆག་ཀྲུམ་ཤོར་སླ།
༄༅། །འདི་གར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་ལགས་ཀྱིས་བཏང་གནས་
ནང་འཁོད་དོན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་
༢༤ ནས་བཟུང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་བོད་དོན་ཞུ་
གཏུག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྤྱི་འཐུས་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་
བརྟན་ལགས་དང་། འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་
ལགས། བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས། ཚེ་རིང་
གཡུ་སྒྲོན་ལགས། བཅས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྷོ་
ཝ་དང་མ་ཧཱ་ར་ཤི་ཊ་བཅས་སུ་མངའ་སྡེའི་བློན་
ཆེན་དང་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི། དེ་བཞིན་ཆབ་
སྲིད་ཚོགས་པ་འདྲ་མིན་གྱི་མི་སྣ་བཅས་དང་
མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་
འགུལ་སྤེལ་ཡོད།
དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༢༧ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་
མཁས་དབང་གི་གཟེངས་རྟགས་ཐོབ་མཁན་
དང་དབྱིན་ཇིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི།
དབྱིན་ཇི་དང་རྒྱ་གར། འབྲུག་བཅས་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར་སློབ་སྟོན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྙན་གྲགས་
ཅན་གྱི་གཟེངས་རྟགས་པདྨ་བྷུ་ཤན་(Padma
Bhushan) ཐོབ་མྱོང་མཁན་སྐུ་ཞབས་ལོ་ཊ་
མེག་ཎ་ཊི་ངྷེ་སཱ་ཡི་ (Lord Meghnad De-
sai) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། བོད་
དོན་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་
༢༠༠༩ ནས་བོད་མི་ ༡༢༠ ཡིས་རང་ལུས་མེར་
སྲེག་བཏང་བའི་སྐོར་སོགས་ཞུས་ཡོད། སྐབས་

དེར་ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆགས་འཇིག་ཟེར་
བ་དེ་ཡོང་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ལ་
ཡང་ཉིན་ཞིག་གོ་སྐབས་ཡོད་ངེས་རེད། གཙོ་
བོ་དབུས་བྱང་གི་ཨ་རི་སོགས་དེ་སྔོན་དེ་ཙམ་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་འབྲེལ་བ་
འཛུགས་དགོས་ཚུལ་དང་། ལྷག་པར་ཡུ་རོབ་
ཕྱོགས་ལ་འབྲེལ་བ་འཇོག་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཡིན་པ་
དང། ཡུ་རོབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་ཁ་ཡོད་
ལག་ཡོད་དང་མངོན་གསལ་
དོད་པོ་ཡོད་སྐོར་སོགས་གསུང་
ཡོད།
ཡང་རྒྱ་ནག་གི་
དཔལ་འབྱོར་གནས་བབ་ཐོག་
ཁོང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་
འབྱོར་ཕུགས་འཕེར་བ་ཞིག་
མེད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གིས་
དཔལ་འབྱོར་ཕྱི་ལ་གཏོང་གང་
ཐུབ་བྱས་ཏེ། ནང་གི་དཔལ་
འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་ཐག་གཅོད་
ཐུབ་ཀྱི་མེད་པའི་དབང་གིས།
བཟོ་རིགས་མི་སྣ་གཙོ་བོར་
གྱུར་བའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར་ཐོབ་ཐང་ཇི་བཞིན་མ་རག་པའི་དཀའ་
ངལ་དང་སེམས་ཚོར་ཇེ་ཆེ་ཕྱིན་ཏེ། གདོང་ལེན་
མི་བྱེད་ཐབས་མེད་ཆགས་པ་སོགས་རྒྱ་ནག་
གི་དཔལ་འབྱོར་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་
ངེས་ཡིན་སྐོར་དང། ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་

འབྱོར་ཐོག་དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་དང་ནུས་པ་
ཡོད་མཁན་གྱི་མི་རབས་རྫོགས་ཏེ། མ་འོངས་
པར་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རབས་ཁག་
པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མི་རབས་རྗེས་མ་
ཚོ་མཐོང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གུ་ཡངས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཅུང་
བཟང་བ་ཡོད་སྟབས། རྒྱ་ནག་ཤེལ་གྱི་དཀར་
ཡོལ་ལྟར་མཁྲེགས་པོ་དང་ལྟ་སྣང་ལ་སྙིང་རྗེ་པོ་
ཡོད་ཀྱང། ཆག་ཀྲུམ་ཤོར་རྒྱུ་ལས་སླ་བོ་ཡིན་

པ་དང། ཆག་ཚར་རྗེས་ཕྱིར་བཟོ་སྐྲུན་བྱེད་
ཐབས་མེད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་
ཁག་གི་ནང་ཁུལ་མི་མཐུན་པའི་དབང་གིས་
ཁག་གཉིས་སུ་གྱར་ཡོད་པ་དེ་ནི། དཀར་ཡོལ་
ལ་སེར་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་གས་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་

དང་། མི་མང་གིས་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་རྒྱབ་
སྐྱོར་མེད་སྟབས། མྱུར་དུ་གས་ཆག་འགྲོ་བའི་
རྟགས་མཚན་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་སྐོར་སོགས་
གསུངས་ཡོད།
ཕྱོགས་མཚུངས་ཕྱི་ཚེས་ ༢༩
ཉིན་ནས་བཟུང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་མ་ཧཱ་ར་ཤི་ཊ་
མངའ་སྡེའི་ནང་ཕེབས་ཏེ། མངའ་སྡེའི་བློན་ཆེན་
གཙོས་གནད་ཡོད་མི་སྣར་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་

བོད་དོན་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བཞིན་
ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་རྗེས་གུ་ཇི་ར་ཏི་དང་ར་ཇི་སི་
ཐན་བཅས་མངའ་སྡེ་ཁག་གི་ནང་བོད་དོན་ཞུ་
གཏུག་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་འཆར་ཡོད་འདུག

༄༅། །རྒྱ་གར་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་ Nation-
alist Congress Party(NCP) ལྡི་ལིར་
ལྷན་ཚོགས་གྲུབ་མཚམས་ཨ་རུ་ན་ཅལ་ཁུལ་གྱི་
ཚོགས་མི་གྲངས་ ༤ སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཇལ་ཁ་ཞུ་རྒྱུས་མཚོན་
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༨ དང་ ༢༩ ཉིན་
གཉིས་རིང་བཞུགས་སྒར་རྡ་རམ་ས་ལར་ཕེབས་
ཡོད། སྐབས་དེར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་
དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པར་སྣེ་ལེན་
གནང་ཡོད། ཕྱི་ཚེས་ ༢༩ ཉིན་གྱི་ཕྱེད་ཡོལ་རྒྱ་
གར་བྱང་ཤར་ནས་ཕེབས་པའི་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་
དང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་བཅས་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་
བོད་དོན་སྐོར་གླེང་མོལ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་
དྲིལ་བཀའ་བློན་མཆོག་དང་དྲུང་ཆེ་བཅས་ཀྱང་
མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ་གསུང་མོལ་གནང་ཡོད།

བོད་དོན་སྐོར་གྱི་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

༄༅། །འདི་གར་ཐེ་ཝན་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དོན་
ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་
བཏང་གནས་ནང་འཁོད་དོན། ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢
མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཉིན་ཐེ་ཝན་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་
དོན་གཅོད་ཁང་དང་གངས་ལྗོངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་
ནས་བོད་དོན་སྐོར་གྱི་རྒྱ་ཡིག་དེབ་གསུམ་དབུ་
འབྱེད་ཀྱི་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་སྐོང་
ཚོགས་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་གོང་ཚེས་ཉིན་
གྱི་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༧།༣༠ ཐོག་དོན་གཅོད་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་ཆོས་དགེ་ལས་ཟུར་གཉིས་ཀྱིས་བོད་
མི་རང་སྲེག་སྐོར་ གྱི་ཡིག་ཚགས་ཞེས་པའི་དཔེ་
དེབ་ཀྱི་མདུན་དུ་སྣང་གསལ་ཞལ་ཕྱེ་གནང། དེ་
ནས་ཀུན་གསལ་འོད་སྣང་དུས་དེབ་ཀྱི་རྩོམ་སྒྲིག་
པ་ལུའུ་ཧུད་ཅོན་ལགས་ཀྱིས་དཔེ་དེབ་གསུམ་
ངོ་སྤྲོད་གནང་གྲུབ་མཚམས། སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་
ཏུང་ཝུ་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གྱི་དགེ་རྒན་ཆེན་
མོ་དང་སྲིད་འཛིན་ཕོ་བྲང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་
སྐོར་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞབས་ཧོང་མོའོ་ལགས་ཀྱིས་
གསུང་བཤད་གནང་།

༸གོང་ས་མཆོག་གིས་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་ཆོས་
འབྲེལ་སྩལ་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་
༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆོས་
ཞུ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་དད་ལྡན་ཆོས་ཞུ་བ་
རྣམས་ལ་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་
པའི་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་སྔ་ལོའི་འཕྲོས་སྐྱོང་
ལེའུ་བརྒྱད་པ་ནས་ཆོས་འབྲེལ་དབུ་འཛུགས་
མཛད་ཡོད།
ཐེངས་འདིའི་བཀའ་ཆོས་ལ་ལྷོ་ཤར་
ཨེ་ཤི་ཡའི་དད་ལྡན་ཆོས་ཞུ་བ་གྲངས་ ༤༥༠
ཙམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཨ་རི་ཁུལ་སོགས་
ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ ༦༡ ནས་ཁྱོན་མི་གྲངས་
༢༧༠༠ བརྒལ་བ། དེ་བཞིན་རང་རིགས་བཅས་
ཁྱོན་མི་གྲངས་ ༦༠༠༠ བརྒལ་བར་ཉིན་གསུམ་
རིང་སྩོལ་བཞིན་པའི་ཆོས་འབྲེལ་དེ་དབྱིན་སྐད་
དང་། རྒྱ་སྐད་གཙོས་སྐད་ཡིག་འགའ་ཤས་ནང་
གསུང་བསྒྱུར་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷོ་ཤར་
ཨེ་ཤི་ཡའི་དད་ལྡན་ཆོས་ཞུ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་
འབྲེལ་བསྐྱངས་ཐེངས་བདུན་པ་དེ་ཆགས་ཡོད།།

པར་ངོས་གཉིས་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ 7 ཚེས་ 29 ཕྱི་ཟླ་ 9 ཚེས་ 4

དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཟེངས་རྟགས་
གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་
བོད་གཞུང་མང་ཡོངས་ཀྱི་མང་གཙོའི་ཉིན་མོ་
སྲུང་བརྩིའི་མཛད་སྒོ་དང་སྟབས་བསྟུན། ཤེས་
རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་
བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དབུ་བརྙེས་ནས་
ལོ་ངོ་ ༣༦༠ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་སྲུང་བརྩི་
ཞུ་སྐབས། དམིགས་བསལ་ལས་འགུལ་མང་
དག་སྤེལ་བའི་ཁོངས་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་
འཛིན་རིམ་ ༡༢ ཡིག་རྒྱུགས་ཆེན་མོའི་ནང་
ཚན་རིག་དང་། སྒྱུ་རྩལ། ཚོང་རིག་བཅས་
སློབ་ཚན་སྡེ་ཁག་སོ་སོའི་ནང་ནས་སྦྱང་འབྲས་
རྩེ་ཕུད་སོན་པའི་སློབ་ཕྲུག་རེར་དགའ་ལྡན་ཕོ་
བྲང་སློབ་ཕྲུག་གཟེངས་རྟགས་ཞེས་ལོ་ལྟར་
གནང་རྒྱུ་འགོ་འཛུགས་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། འདི་
ལོ་བྱ་དགའ་གནང་ཐེངས་ ༡༢ འདི་ཆགས་
ཡོད། གཟེངས་རྟགས་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི།
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་
ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱིས་དབུ་འཁྲིད་པའི་བོད་གཞུང་
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་དང།
གཞན་ཡང་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭའི་སློབ་ཚན་སྡེ་
ཁག་གསུམ་གྱི་ནང་གྲུབ་འབྲས་རྩེ་སོན་སློབ་
ཕྲུག་གསུམ་ལ་ལེགས་གསོལ་གཟེངས་བསྟོད་
ཕྱག་འཁྱེར་གནང་སྟེ། བོད་ཕྲུག་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་
ཡོན་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་
སྤར་རྒྱུ་དང་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་སྟོན་ཐབས་དེ་
ཡིན་འདུག འདི་ལོ་ནས་བཟུང་བཀའ་ཤག་
སྐབས་ ༡༤ པས་ལས་དོན་ཚང་མའི་ནང་ནས་
ཤེས་ཡོན་གལ་ཆེ་བརྩིས་གནང་གི་ཡོད་བཞིན་
མཐོ་རིམ་སློབ་ཡོན་སྤར་ཆ་གནང་བ་དང་འབྲེལ།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གཟེངས་རྟགས་དེ་སློབ་ཚན་
སྡེ་ཁག་གསུམ་གྱི་སློབ་མ་རྩེ་ཕུད་གསུམ་རེ་
བྱས་ཏེ་སློབ་ཕྲུག ༩ སྤར་ཆ་གནང་བ་དང་
དངུལ་གྱི་བྱ་དགའ་ཡང་སྒོར་ ༥༠༠༠ ནས་སྤར་
ཆ་གནང་ནས་ཨང་དང་པོ་སྒོར་ ༢༠༠༠༠ དང་
ཨང་རིམ་གཉིས་པར་སྒོར་ ༡༥༠༠༠ ཨང་རིམ་
གསུམ་པར་ ༡༠༠༠༠ བར་སྤར་ཆ་གནང་ཡོད།
འདི་ལོའི་གཟེངས་རྟགས་ཐེངས་ ༡༢ པ་དེ་
བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ནང་འཛིན་རིམ་ ༡༢ རྒྱ་
གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཡིག་རྒྱུགས་ནང་གྲུབ་འབྲས་
རྩེ་ཕུད་སོན་པ་བཅུ་ལ་ལེགས་སྐྱེས་ཕྱག་འཁྱེར་
དང་བྱ་དགའ་བཅས་སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་
མཆོག་གིས་གནང་ཡོད།
རྩེ་ཕུད་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས་
ནི།
སློབ་ཚན་སྡེ་ཁག་གསུམ་པོ་ནས་ཨང་དང་པོ་
ལོན་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་གཤམ་གསལ།
ཀ༽ སྒྱུ་རྩལ་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མ་སུ་རི་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱིད་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༥།༤ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་
ལྟ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་ལེ་ཌི་ཤི་རི་རཱམ་
(Lady Sri Ram) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་
གནང་བཞིན་ཡོད།

ཁ༽ ཚན་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་སེ་ལ་ཀུ་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་འཕྲིན་ལས་ཚེ་རིང་བླ་མ་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་༩༢།༨ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་
ལྟ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་གུ་རུ་གྷོ་བྷིན་ཌ་
སིངྒ་ (Guru Gobind Singh)

མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བཞིན་ཡོད།
ག༽ ཚོང་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མ་སུ་རི་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༠་༤ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་
ལྟ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་ཤི་རི་རཱམ་ཀོ་ལི་
ཇི་ཨོཕ་ཀོ་མར་སི་ (Shri Ram college
of Commerce) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་
གནང་བཞིན་ཡོད།
སློབ་ཚན་སྡེ་ཁག་གསུམ་པོ་ནས་ཨང་གཉིས་པ་
ལོན་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་གཤམ་གསལཀ༽ སྒྱུ་རྩལ་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མ་སུ་རི་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་ཕུན་ཚོགས་དོན་གྲུབ་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༢ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་ལྟ་
རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་ཧིན་དྷུ་ (Hindu
College) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བཞིན་
ཡོད།

ཁ༽ ཚན་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་སེ་ལ་ཁུ་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་བསྟན་འཛིན་ཀུན་བཟང་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༢་༦ ཐོབ་ཡོད་པ་དང།
ད་ལྟ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་མི་རན་ཌ་
(Miranda House) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་
གནང་བཞིན་ཡོད།
ག༽ ཚན་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མོན་གྷོ་
གཏན་སློབ་ཀྱི་སློབ་མ་བསྟན་འཛིན་དབང་ཕྱུག་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༢་༦ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། བོད་
སློབ་འཛིན་ཚོགས་ཁོངས་སྨན་པའི་ཟུར་བཅད་
ཞབས་སྟེགས་ཁོངས་སུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་ཡོད།
ང༽ ཚོང་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་སྦེལ་ཀོབ་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་ཚེ་བརྟན་སྒྲོལ་མ་ལགས།
བརྒྱ་ཆ་ ༨༧།༢ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་
ལྷོ་ཕྱོགས་མ་དྷ་ར་སི་ཀི་རི་ཤན་ (Madras
Christian College) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་
སྦྱོང་གནང་བཞིན་ཡོད།
སློབ་ཚན་སྡེ་ཁག་གསུམ་པོ་ནས་ཨང་གསུམ་པ་
ལོན་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་གཤམ་གསལཀ༽ སྒྱུ་རྩལ་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མ་སུ་རི་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་མགོན་པོ་ཚེ་རིང་ལགས།
བརྒྱ་ཆ་ ༨༩།༢ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་
གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་ཧིན་དྷུ་ (Hindu Col-
lege) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་ཡོད།
ཁ༽ ཚན་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་སེ་ལ་
ཀུལ་བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་དཀར་
ལགས། བརྒྱ་ཆ་ ༩༡ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་ལྟ་
ལྡི་ལིའི་སེནཊ་སེ་ཊི་ཕིན་(St.Stephen Col-
lege) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བཞིན་
ཡོད།

ག༽ ཚོང་རིག་སློབ་ཚན་ཁོངས་ནས་མ་སུ་
བོད་ཁྱིམ་གྱི་སློབ་མ་སྐལ་བཟང་ལགས། བརྒྱ་
ཆ་ ༨༤།༨ ཐོབ་ཡོད་པ་དང། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་
ལྷོ་ཕྱོགས་མ་དྷ་ར་སི་ཀི་རི་ཤན་ (Madras
Christian College) མཐོ་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་
གནང་བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་ལ་འདི་ལོའི་དགའ་
ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཟེངས་རྟགས་གནང་ཡོད།།

སྲིད་སྐྱོང་གཟེངས་རྟགས་གནང་བ།
༄༅། །འདི་ལོ་ནས་བཟུང་༸གོང་ས་མཆོག་
གི་དགོངས་བཞེད་དང་བཀའ་ཤག་སྐབས་
བཅུ་བཞི་པའི་ཁྱད་ལས་མི་སྣ་གསོ་སྐྱོང་གནང་
རྒྱུའི་ལས་འཆར་ཁོངས་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་
མ་རྣམས་ཀྱི་བློ་སྤོབས་སྤར་རྒྱུ་དང་མིག་དཔེ་
བཟང་པོ་སྲོལ་གཏོད་སླད། བཙན་བྱོལ་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་འབུམ་རམས་པ་ Ph. D སློབ་
ཐོན་པ་རྣམས་ལ་སྲིད་སྐྱོང་གཟེངས་རྟགས་
ཕྱག་འཁྱེར་དང་བྱ་དགའ་ཧིན་སྒོར་ ༢༠༠༠༠
གནང་རྒྱུའི་ལམ་ནས་མ་འོངས་པར་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་འབུམ་རམས་པ་གང་མང་སློབ་ཐོན་ཡོང་
ཐབས་སུ་ཆེ་བསྟོད་གནང་གཏན་འཁེལ་བ་
བཞིན། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་གསར་
འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནང་གསལ་བསྒྲགས་
གནང་སྟེ་འདི་ལོ་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་སློབ་
ཐོན་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་གཞུང་དང་སློབ་ཐོན་ལག་
འཁྱེར་ཕུལ་འབྱོར་བྱུང་དོན་བཞིན། ཕྱི་ལོ་
༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་མང་གཙོའི་དུས་
ཆེན་ཉིན་མོ་སྲུང་བརྩིའི་མཛད་སྒོ་དང་སྟབས་
བསྟུན། ཁོང་གཉིས་ལ་སྲིད་སྐྱོང་གཟེངས་
རྟགས་ཕྱག་འཁྱེར་དང་བྱ་དགའ་ཧིན་སྒོར་

༢༠༠༠༠ ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བ་ངག་དབང་འཕེལ་
རྒྱལ་མཆོག་གིས་གནང་ཡོད།

རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་སློབ་ཐོན་པ་གཉིས་ཀྱི་

ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ནི།
༡༽ འབུམ་རམས་པ་ལྷག་པ་ཆོས་སྒྲོན་ལགས་
ནི་སྦེལ་ཀོབ་ཉིན་སློབ་ནང་གཞི་རིམ་སློབ་སྦྱོང་
གནང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ནས་ ༢༠༠༡
བར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སློབ་ཡོན་འོག་
བྷོ་པལ་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་(Barkatullah
University, Bhopal) ནས་ཉེ་བའི་གཙུག་
ལག་རབ་འབྱམས་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སློབ་
ཚན་ཐོག་གཙུག་ལག་རབ་འབྱམས་པ། དགེ་

རྒན་འོས་སྦྱོང་གི་སློབ་སྦྱོང་གནང་རྗེས། ཕྱི་ལོ་
༢༠༠༡ ནས་ ༢༠༠༢ བར་ལོ་ངོ་གཅིག་རིང་ཤེས་

རབ་དགའ་ཚལ་སློབ་གྲྭར་གཞི་རིམ་བར་མའི་

ཨིན་ཡིག་དགེ་རྒན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་ད་
བར་སྦེལ་ཀོབ་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་འཛིན་རིམ་
བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་རིམ་གོང་
མའི་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་གེ་རྒན་གནང་དང་
གནང་བཞིན་པ་དང་། མེའི་སོར་མཐོ་སློབ་ཁང་
དུ་དཔལ་འབྱོར་སློབ་ཚན་ཐོག་རིགས་གཅིག་
རྐང་འཛིན་གྱི་སློབ་སྦྱོང་གནང་ནས་མཐར་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་སློབ་མཐར་སོན་ཏེ་འབུམ་
རམས་པའི་ཕྱག་འཁྱེར་བཞེས་གནང་འདུག
༢༽ འབུམ་རམས་པ་བཟང་མོ་ལགས་ནི་
ཌོ་ལན་ཇི་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭར་ནས་འཛིན་གྲྭ་
བརྒྱད་པ་ཐོན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ནས་ ༢༠༠༩ བར་
མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་
ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་
ཤསྟྲཱི་དང་ཨཙཱ་རྱ་འཛིན་རིམ་དང། ཨེམ་ཕིལ་
ལེགས་པར་ཐོན་རྗེས་བན་བོན་གཉིས་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་ཆགས་རབས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་བརྒྱུད་
རིམ་སོགས་ཉམས་ཞིབ་གནང་ནས་མཐར་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་འབུམ་རམས་པ་ལེགས་ཐོན་
བྱུང་ཡོད། ད་ལྟ་ཞུ་དག་དང་རྩོམ་སྒྲིག་པའི་
ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།།

འབུམ་རམས་པ་ལྷག་པ་ཆོས་སྒྲོན་ལགས།

འབུམ་རམས་པ་བཟང་མོ་ལགས།

རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་ཀྱིས་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ་ཁ་འགྱུར་བྱེད་ཐབས།
༄༅། །རྒྱ་གར་གྱི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་
ལམ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་དུས་བབ། The
Times of India ཞེས་པའི་དྲ་རྒྱའི་ནང་
འཁོད་དོན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡར་ཀླུང་
གཙང་པོ་ Brahmaputra ཁ་འགྱུར་ཆེད་
རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་ཐེངས་བཞི་ཙམ་བརྒྱབ་
པ་དེས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཆུའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་
རྒྱུ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱ་གར་ལ་ཆུའི་ཐོག་
ནས་གནོན་ཤུགས་སྤྲོད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པར་
བརྟེན་སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད། བོད་
ཀྱི་ལྷོ་ཤར་ས་ཁུལ་དང། རྒྱ་གར་ཨ་རུ་ན་ཅལ་
པར་དེ་ཤིའི་ Arunachal Pradesh མངའ་
སྡེ་དང་ཉེ་འབྲེལ་དུ་ཆགས་པའི་ཀོང་པོ་ཉིང་
ཁྲི་ཁུལ་ Nyingtri Prefecture མེ་ཏོག་
རྫོང་ Metok county དུ་རྡུལ་ཕྲན་འབར་
གས་ཤུགས་ཚད་ཆུང་བ་ལན་འགའ་བྱུང་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་དེ་སྔ་ཐོན་ཡོད། ས་ཁུལ་དེ་ནི་
ཡར་ཀླུང་གཙང་པོའི་འགུག་མཚམས་ The
Great Bend of the Brahmaputra

འཁེལ་ཡོད། རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་རྒྱག་དགོས་
དོན་ནི་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་སུ་
ཁ་འགྱུར་བྱ་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་བཟོ་བཞིན་པའི་

རི་རྒྱུད་དེ་དག་རྩ་མེད་བཟོས་ནས་ཆུ་ལམ་འགྲོ་
བདེ་བཟོ་ཆེད་ཡིན་འདུག རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་
དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་མི་ཚོར་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་ས་འོག་ཧ་ཅང་དོང་རིང་པོའི་འོག་བརྒྱབ་
ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཁུངས་ལྡན་གནས་ཚུལ་དེ་ཡང་
རྒྱ་གར་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཤེས་ཚོར་
བྱུང་ཡོད་སྐོར་རྒྱ་གར་དུས་བབ་དྲ་རྒྱའི་ཐོག་
ལུང་འདྲེན་གནང་ཡོད། མུ་མཐུད་དྲ་རྒྱའི་ཐོག་
བཀོད་དོན། ཕྱོགས་མཚུངས་རྒྱ་
གར་རྒྱལ་ཡོངས་བདེ་སྲུང་ལྷན་ཁང་ (Na-
tional Security Council) གིས་ཨ་
རིའི་བདེ་སྲུང་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་རོ་བྷ་ཊི་གྷེ་ཊི་
སི་ (American defence secretary

Robert Gates) མཆོག་དང་ལྷན་དེ་སྔ་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་དོན་མཚམས་
གཟིགས་སྐབས་གནད་དོན་དེའི་སྐོར་གླེང་སློང་
གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་ཨ་རིའི་གཞུང་
ནས་རྒྱ་ནག་གིས་རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་བརྒྱབ་
པ་དེ་མཁའ་དབྱིངས་སུ་བཙུགས་པའི་ཨ་རིའི་
སྲུང་སྐར་ satellites གྱིས་རྩ་བ་ནས་ཤེས་
ཚོར་ཐུབ་མེད་པའི་ངོས་ལེན་ཡང་གནང་ཡོད།
དེ་ལྟར་ནའང་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་བདེ་

སྲུང་སློབ་སྟོན་པ་གཞོན་པ་ཟུར་པ་སྐུ་ཞབས་ཨེ་
སི་ཌི་པར་དན་ (S D Pradhan) མཆོག་
ནས་རྒྱ་ནག་གིས་རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་བརྒྱབ་
ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་
ནག་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་ལ་
རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་བརྒྱབ་པའི་དཔང་རྟགས་
ར་སྤྲོད་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ཡང་གནང་
ཡོད། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་ནས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༠༥ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ནང་ས་ཁུལ་དེ་དག་ཏུ་
རྡུལ་ཕྲན་འབར་རྫས་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་
གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་ནི་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༠༥ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཙང་པོ་
ཁ་འགྱུར་བྱེད་ཐབས་བྱས་པར་བརྟེན། རྒྱ་གར་
ནང་དེ་སྔ་བྱུང་མྱོང་མེད་པའི་ཆུ་ལོག་ཧ་ཅང་
ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ནི་
རྒྱ་གར་གསང་བའི་མི་སྣས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་
ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ནང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཉིང་ཁྲི་ཁུལ་
གྱི་སྒང་ལུང་ལའི་ Tibet’s Galung La
ཁུལ་དུ་ལས་གཞི་བརྩམས་པ་དང། ས་ཁུལ་
དེ་ནི་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ་འགུག་མཚམས་དེ་
འཁེལ་ཡོད།

བོད་ཟླ་ དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག པར་ངོས་གསུམ་པ། 7 ཚེས་ 29 ཕྱི་ཟླ་ 9 ཚེས་ 4

བྱང་ཕྱོགས་བོད་མིའི་ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་པས་ཁྲིམས་ལུགས་
གོ་རྟོགས་སྤེལ་བ།
༄༅། །འདི་གར་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་
ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་བཏང་

གནས་ནང་འཁོད་དོན། བྱང་ཕྱོགས་བོད་མིའི་
ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་བསྟན་འཛིན་ལྷུན་གྲུབ་
ལགས་ཀྱིས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༤
སྔ་དྲོའི་ཚོུད་ ༡༠ ཐོག་ཧར་པ་སྤུར་ས་གནས་
འཐུས་ཚོགས་སྐབས་བདུན་པའི་འདེམས་ཐོན་
ཚོགས་མི་རྣམས་དང་ཚོགས་གཙོ། ཚོགས་
གཞོན་བཅས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འབུལ་བཞེས་ཀྱི་
གནང་སྒོ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
གཞན་ཡང་ཉིན་དེའི་ཉིན་རྒྱབ་ཚོུད་ ༢་
༡༥ ནས་ ༤་༤༠ བར་ཁུལ་དེའི་སེར་སྐྱ་མང་
ཚོགས་ལ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཁྲིམས་ལུགས་

དབང་འཛིན་གྱི་རྩ་འཛིན་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ངོ་
སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་གནང་བ་མ་ཟད། དེ་ནས་

སྤྱི་མང་གཏུག་བཤེར་གྱི་དོན་ཚན་ཁག་ནས་
དམིགས་བསལ་ཁ་མཆུ་ཞུ་གཏུག་གི་བྱ་རིམ་
ཁག་དང་། གཞི་རྩའི་ཆ་རྐྱེན། ཁྲིམས་ཁོངས་
ཁྱབ་ཚད། ཁ་མཆུ་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་བཅད་
ཁྲ་མ་བཏང་བར་གྱི་བྱ་རིམ། ཁྲིམས་རྩོད་
པ། སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁ་མཆུ་ཕྱིར་འཐེན་
དང་ནང་འགྲིག ཕྱོགས་ལྷུང་བཅས་ཀྱི་སྐོར།
གཞན་ཡང་ཟུར་སྣོན་ཡིག་ཆ་ཁག གྱོད་ཡ་ཉམ་
ཐག་ལ་མཐུན་རྐྱེན། དེ་བཞིན་ཁྲིམས་ལུགས་
དབང་འཛིན་ནས་ཟུར་སྣོན་དོན་ཚན་ཁག་ཅིག་
དཔེ་སྦྱར་བའི་ཐོག་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་

མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཉིན་པར་རིགས་འགྲེམས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་
གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ རེས་
གཟའ་ཟླ་བའི་ཉིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་
གཙོ་དབུ་བརྙེས་ནས་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༥༣
འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་མཛད་སྒོ་སྲུང་བརྩི་ཞུས་
ཡོད། མཛད་སྒོ་གྲུབ་བསྟུན་བཞུགས་སྒར་ཐེག་
ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་
རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཕྱི་དྲིལ་འགྲེམས་སྟོན་ཚན་
པས་གོ་སྒྲིག་འོག་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་འགྲུལ་
བཞུད། ཅེས་པའི་པར་རིགས་འགྲེམས་སྟོན་དེ་
བཞིན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་བློ་
བཟང་སེང་གེ་མཆོག་གིས་དབུ་འབྱེད་གནང་
ཡོད། སྐབས་དེར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བ་ངག་དབང་
འཕེལ་རྒྱལ་མཆོག་དང། ཁྲིམས་ཞིབ་པ་གཞན་
མཆོག བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པ། ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེ། བཅས་ཕེབས་སྐབས།
ཕྱི་དྲིལ་འགྲེམས་སྟོན་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་
བཀྲ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱིས་པར་རིགས་
རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་མཛད་གཙོ་རྣམ་པར་ངོ་སྤྲོད་
ཞུས་ཡོད།
སྤྱིར་ཕྱི་དྲིལ་འགྲེམས་སྟོན་ཚན་
པས་དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཕྱི་ཟླ་ ༦ ནང་བཙན་
བྱོལ་ནང་གི་འགྲུལ་བཞུད། "Tibet Journey
in-Exile" ཅེས་པའི་པར་རིགས་འགྲེམས་

སྟོན་དེ་བཞིན་ཐོག་མར་མན་སྤར་གཞིས་
ཆགས་སུ་ཐེངས་དང་པོ་འགྲེམས་སྟོན་གནང་

ཡོད་ཀྱང། ཐེངས་འདིར་པར་རིགས་ལྔ་ཁ་སྣོན་
ཐོག་རྡ་སར་ཐེངས་དང་པོ་འགྲེམས་སྟོན་ཞུས་
པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། པར་རིགས་དེ་དག་གི་
ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་བཙན་འཛུལ་བྱས་
རྗེས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
གིས་དབུ་ཁྲིད་འོག་བོད་མི་ཁྲི་ཕྲག་བརྒལ་བ་
རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་
སྐོར་དང། དེ་རྗེས་འདས་པའི་མི་ལོ་ ༥༤ རིང་
རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་
མིའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
འཕེལ་རིམ། དེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐུ་དབང་མང་གཙོའི་ལམ་ནས་

གཞི་རིམ་གོང་མའི་བོད་ཡིག་བསླབ་གཞི་རྩ་འཛིན་དང་སློབ་དེབ་གཏན་འབེབས།
འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་འཁྲིད་ལ་རྩིས་སྤྲོད་
མཛད་རྗེས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་སོགས་

པར་རིགས་ལམ་ནས་འགྲེམས་སྟོན་ཞུས་
ཡོད། དེ་ལྟར་པར་རིགས་འགྲེམས་སྟོན་ཞུ་རྒྱུའི་
དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་
གཉིས། དེ་བཞིན་བོད་མི་མི་རབས་རྒན་པ་ཚོས་
སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པར་བརྟེན། བཙན་བྱོལ་བོད་
མི་རྣམས་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་བཙན་བྱོལ་བ་
གཞན་ལས་གནས་སྟངས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་
འོག་འཚོ་བཞིན་ཡོད་པའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་
མཚོན་ཆེད་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢
ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ བར་འགྲེམས་སྟོན་ཞུ་
རྒྱུ་ཡིན་འདུག

༄༅། །འདི་གར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་ནས་
བཏང་གནས་ནང་འཁོད་དོན། བོད་མིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་
ལྷན་ཚོགས་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་བཀོད་སྒྲིག་
འོག ཕྱི་ལོ་༢༠༡༣ ཟླ་༨ ཚེས་༢༧ ནས་༢༩
བར་ཉིན་གསུམ་རིང། ཕྱི་དྲིལ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་
དྲན་རྟེན་ཚོགས་ཁང་དུ་གཞི་རིམ་གོང་མ་འཛིན་

རིམ་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བོད་ཡིག་
བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་དང། འཛིན་རིམ་དགུ་
པ་ནས་བཅུ་གཉིས་བར་གྱི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་
རགས་ཟིན་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་སྐོང་
ཚོགས་གནང༌ཡོད། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་
ལམ་སྟོན་འོག་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་ཟུར་འཛུགས་
དང། དེང་རབས་དང་མཐུན་པའི་བོད་ཡིག་
སློབ་ཁྲིད་དང་སློབ་དེབ་བཟོ་འགོད་ཀྱི་ལས་གཞི་
འགོ་འཛུགས་གནང་སྟེ། སྔོན་འགྲོ་ནས་གཞི་
རིམ་གོང་མ་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཉིས་བར་གྱི་
སློབ་དེབ་ཁག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་རིམ་པར་གནང་
ཞིང། ཐེངས་འདིའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་
གཏན་འབེབས་དང་། སློབ་དེབ་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་
ལས་རིམ་འདི་ནི། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ལོར་གཏན་
འབེབས་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་
རིམ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འོག་
བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་བཟོ་འགོད་དང། གཞི་
རིམ་སློབ་དེབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྐྱར་

ཞིབ་གནང་བའི་ལས་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་
འདུགཉིན་གསུམ་གྱི་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་
འདུའི་རིང་། ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འགན་
འཛིན་དྲུང་འཕར་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་
ཀྱིས་གཙོས། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་སྲོལ་རྒྱུན་
ཚན་པའི་འགན་འཛིན། སློབ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་
པ། འབྲེལ་ཡོད་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་གཞི་རིམ་གོང་

མའི་བོད་ཡིག་དགེ་རྒན་བཅས་ཚོགས་མི་བཅུ་
ཚོགས་ཞུགས་གནང་ཡོད།
ཐེངས་འདིའི་ཚོགས་འདུ་བརྒྱུད་
གཞི་རིམ་གོང་མའི་བོད་ཡིག་བསླབ་གཞིའི་ནང་
དོན་དང། ཁྱད་པར་གཞི་རིམ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་
བྱུས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་བཞིན། གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭའི་
ནང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་སྟོན་གནང་ཕྱོགས་
ཀྱི་གལ་གནད་ངོས་འཛིན། བྱེད་ཐབས་གཏན་
འབེབས། སློབ་དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་
ཐོག་གོ་བསྡུར་དང་གྲོས་འདོན་ལྷུག་པོ་གནང་
ཡོད་འདུགཐེངས་འདིར་གཏན་འབེབས་ཟིན་
པའི་གཞི་རིམ་གོང་མ་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཅིག་
དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་དེ་
ཉིད་བཀའ་ཤག་ལ་མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་
སླད་འབུལ་རྒྱུ་དང། འཛིན་རིམ་དགུ་པ་ནས་
བཅུ་གཉིས་བར་གྱི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་རགས་
ཟིན་དེ། རྒྱ་གར་དབུས་འབྲིང་རིམ་ཤེས་ཡོན་
ལྷན་ཚོགས་ལ་མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་སླད་
འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་འདུག།

ཡོད། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གིས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ འཁོད་པའི་
གསལ་བསྒྲགས་ནང་གསལ་

རྒྱ་གར་ནང་གཅིག་ལྕོགས་བོད་
མིའི་ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཁང་ ༡༢ ཡོད་པ་དེ་དག་
ཕྱིར་བསྡུ་གནང་སྟེ། འབྲས་
ལྗོངས་ལྷོ་ཕྱོགས་ར་ཝང་ལ་
ཀུན་ཕན་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་
རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་
བོད་མིའི་ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཁང་དང་། ལ་དྭགས་ལྕོག་ལམ་
སར་བསོད་ནམས་གླིང་གཞིས་
ཆགས་སུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་
ལ་དྭགས་བོད་མིའི་ས་གནས་
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་
ཁོངས་སུ་ཟླ་བསྒྲིལ་གྱིས་ས་
ཁོངས་ཁྱབ་ཚད་བསྒྱུར་བཅོས་གནང་བའི་སྐོར་
དང་། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་
༢༡ འཁོད་ཟུར་འཛུགས་བོད་མིའི་ས་གནས་
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ཁག་གི་འཕྲལ་སེལ་ཁ་མཆུ་
ཞུ་གཏུག་བྱ་ཡུལ་ས་གནས་བཀོད་སྒྲིག་གནང་
བའི་རྩ་འཛིན་ལམ་སྟོན་བཅས་འགྲེལ་བརྗོད་
འཐུས་ཚང་གནང་སྟེ་ཚོགས་བཅར་བ་མི་མང་
ཚང་མས་དོ་སྣང་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པ་
བཅས་ཀྱི་གསར་འགྱུར་སྙིང་བསྡུས་སུ།

གླུ་པ་ཤ་བོ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་སུ་ལོ་ལྔའི་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་བ།
༄༅། །རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མདོ་སྨད་
རྨ་ལྷོ་ཁུལ་རེབ་གོང་མདོ་བ་ཤང་གི་གླུ་པ་ཤ་
བོ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་སུ། རང་ལུས་མེར་སྲེག་
དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ལོ་ལྔའི་
བཙོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་འདུགརྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྔ་ལོའི་ཕྱི་

ཟླ་ ༡༡ ནང་བོད་མདོ་སྨད་རྨ་ལྷོ་ཁུལ་རེབ་གོང་
མདོ་བར་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གི་གནས་ཚུལ་
བསྟུད་མར་ཐོན་སྐབས། མདོ་བ་ཤང་སྒྲོ་རོང་བོ་

སྡེ་བའི་རང་ལོ་ ༤༠ ཡིན་པའི་གླུ་པ་ཤ་བོ་བཀྲ་
ཤིས་ལགས་འཛིན་བཟུང་གིས་ད་བར་བཀག་
ཉར་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཉེ་ལམ་གསང་བའི་
སྒོ་ནས་ཁོང་གིས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གནང་
མཁན་གྱི་འདྲ་པར་བཀྲམ་པ་དང་། མེར་སྲེག་
གནང་མཁན་གྱི་འདྲ་པར་སྟེང་ཁ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་
གེ་བྲིས་པ། སྲིད་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་སྐབས་ལས་
འགུལ་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ། ལ་རྒྱའི་གླུ་
བླངས་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་མིང་འོག་ལོ་ ༥ དུས་
བཀག་བཙོན་འཇུག་གི་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་
དེ། ད་ལྟའི་ཆར་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཟི་ལིང་
གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བཙོན་ཁང་ཞིག་ཏུ་བཙོན་འཇུག་
བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་འདུག

པར་ངོས་བཞི་པ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུན་རེའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག བོད་ཟླ་ 7 ཚེས་ 29 ཕྱི་ཟླ་ 9 ཚེས་ 4

སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་ཁྲིམས་ལུགས་རིག་
པའི་མཐོ་སློབ་ཏུ་གསུང་བཤད་གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་
སྲིད་སྐྱོང་བློ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་

ཡུ་ཊ་མངའ་སྡེའི་སལ་ཊི་ལེཀ་གྲོང་ཁྱེར་ནང་རྟེན་
གཞི་བྱས་པའི་ཡུ་ཊ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་
ཁང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་རིག་པའི་བསྟི་གནས་ཁང་
(University of Utah`s S.J. Quinney

College of Law) གི་ཁྲིམས་ཀྱི་སློབ་ཕྲུག་
དང་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་བཅས་ཁྱོན་མི་གྲངས་བརྒྱ་
ལྷག་ཙམ་ལ་བོད་དོན་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་
བའི་ནང་འཁོད་དོན། བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་
འཚེ་མེད་ཞི་བ་དང་མང་གཙོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་
པ་མཚོན་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་ཚོས་༸གོང་ས་
༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་དབུ་
ཁྲིད་འོག་ཤར་བསྐྱོད་ཀྱིས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལྟ་
གྲུབ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཉིན་
གཅིག་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཚོས་ཀྱང་རི་བོ་ཧི་མཱ་
ལ་ཡ་བརྒལ་ནས་རང་ཡུལ་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱ་
རྒྱུའི་རྨི་ལམ་དེ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏན་

ཏན་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ཚེ་བོད་
མི་ཙམ་མ་ཟད་འཛམ་གླིང་གི་རྨི་ལམ་ནས་ཆ་

ཤས་ཤིག་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ་རེད། ཅེས་གསུངས་
པ་མ་ཟད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་སྐོར་
གསུང་དོན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་དམི་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་
ནང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་
ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ཡོད་པ་དེའི་འོག་ཧོང་ཀོང་ Hong
Kong དང་མ་ཁའོ་ Macau གཉིས་ལ་རང་
སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྲད་པ་ལྟར་བོད་མི་ཚོར་
ཡང་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྲོད་དགོས།
ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་སྲིད་
སྐྱོང་མཆོག་གིས་བོད་མིས་རང་ལུས་མེར་
སྲེག་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བའི་སྐོར་གསུང་
དོན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱུན་ལྡན་བོད་དེ་
གནའ་སྔ་མོ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ས་མཚམས་སུ་
ཆགས་པའི་རྒྱ་སྡེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པ་དང།
བོད་ནི་ཆེས་མུན་ནག་དང་ཆེས་རྗེས་ལུས།

ཆེས་ཀླ་ཀློ་ཡིན་པ་བརྗོད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གུང་ཁྲན་ཏང་གིས་
བོད་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་གཏོང་སྐབས་
བོད་མི་ཚོས་དགའ་བསུ་ཞུས་སྐོར་སོགས་ནི་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཁྱོག་བཤད་བྱེད་སྟངས་
ཤིག་ཡིན་པ་ལས། དོན་དངོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་བོད་དུ་དབང་བསྒྱུར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་
བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་ཙམ་རྐྱེན་འདས་སུ་གྱུར་བ་
དང། བོད་ཀྱི་དགོན་པ་དང་བཙུན་དགོན་བརྒྱ་
ཆ་ ༩༨ ཙམ་རྩ་མེད་བཏང་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་
མི་ཁྲི་ཕྲག་བརྒལ་བ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུ་བྲོས་
བྱོལ་དུ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་ད་བར་བོད་མི་ ༡༢༠ རང་
ལུས་མེར་སྲེག་བཏང་སྟེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
དབང་བསྒྱུར་ལ་ཞི་རྒོལ་བྱས་ཡོད། དེའི་ཁོངས་
ནས་བོད་མི་ ༡༠༣ འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་
ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་མིས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་
བཏང་བ་དེས་གང་མཚོན་བཞིན་ཡོད་བརྗོད་ན།
བོད་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་ཚོར་
མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་དང་དཔལ་འབྱོར་ཟུར་
ཕུད། ཆོས་དད་ལ་དམ་བསྒྲགས། བོད་ཀྱི་རིག་
གཞུང་དང་ཁོར་ཡུག་རྩ་གཏོར་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་
བྱུས་དེར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་མཚོན་བཞིན་ཡོད།
ཅེས་གསུངས། ཡུ་ཊ་མངའ་སྡེའི་ནང་ཕྱི་ལོ་
༡༩༨༣ ལོར་ཐོག་མར་ཕྱག་མཛོད་ཚང་ནང་མི་
སྤོ་ཤུགས་གནང་རྗེས་ད་ཆ་བོད་མི་ ༢༠༠ ཙམ་
ཡོད་འདུགརྡ་སའི་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་རྒྱུན་ལས་གསར་འདེམས་གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༩ རེས་
གཟའ་ཕུར་བུའི་ཕྱེད་ཡོལ་ཆུ་ཚོད་ ༢།༣༠ ཙམ་
ལ་རྡ་སར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ས་གནས་ཧིན་
བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ (Indo Ti-
betan Friendship Association) རྒྱུན་
ལས་གསར་འདེམས་བྱུང་རྗེས་བོད་མིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་བཀའ་བློན་བདེ་སྐྱིད་ཆོས་
དབྱངས་མཆོག་དང་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་
ཕུན་ཚོགས་ལགས་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད།

སྐབས་དེར་རྡ་སའི་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཨ་ཇེ་སིང་
མོན་ཀོ་ཊི་ཡ་ (Ajay Singh Mankotia)
ལགས་ཀྱིས་རྡ་སའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང།
རྒྱ་གར་བ་དང་བོད་མིའི་དབར་མཐུན་སྒྲིལ་
གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུ། རྡ་སའི་སྲང་ལམ་དང་
གཞུང་ལམ་སོགས་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་ལས་གཞི་
དང། ཁྲོམ་གཞུང་ཐོག་སྣུམ་འཁོར་གྱི་འགྲོ་ལམ་

འགག་པའི་དཀའ་ངལ། དེ་བཞིན་ལས་འགུལ་
གཞན་སྤེལ་སྐབས་གང་ཐུབ་ཀྱི་འཕགས་བོད་
མི་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་
ཡོང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་རྒྱུ་ཡིན་སྐོར་དང།
དེ་སྔ་ལོ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཧི་མཱ་ལ་ཡི་དུས་སྟོན།
(Himalayan Festival) ཞེས་པ་དེ་གོ་
སྒྲིག་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་འདས་པའི་ལོ་གཉིས་
རིང་དེ་ལྟར་གོ་སྒྲིག་ཞུ་ཐུབ་མེད་ཀྱང། འདི་
ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ནང་གོ་སྒྲིག་ཞུ་འཆར་ཡོད་སྐོར་

སོགས་ཞུ་སྐབས།
ཕྱི་དྲིལ་བཀའ་བློན་མཆོག་གིས་རྡ་
སའི་ས་གནས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་
པའི་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱི་ལས་དོན་
ལ་བསྔགས་བརྗོད་གནང་བ་མ་ཟད། འབྱུང་
འགྱུར་ཚོགས་པའི་ལས་དོན་ཇི་སྤེལ་ཐོག་
མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གང་ཡོང་གནང་རྒྱུའི་
ཁས་ལེན་གནང་ཡོད།།

བོད་སློབ་ཁག་ཏུ་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་ལས་གཞིའི་སྐོར་བསྐྱོད།
༄༅། །འདི་གར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་
བཏང་གནས་ནང་འཁོད་དོན། དབུས་བོད་མིའི་
སྒྲིག་འཛུག་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་མདུན་ལམ་
སློབ་སྟོན་ཚན་པས་སྒྲིག་འཛུག་གི་འཛིན་སྐྱོང་
འོག་ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་
ལ་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་གྱི་ལས་གཞི་ཞིག་ལོ་
ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་ད་ལོའི་ལས་གཞི་དེ་ཡང་
དངོས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་འདུག དེ་ཡང་བྱང་
ཕྱོགས་དང་། བྱང་ཤར་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་
གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་དབུས་མདུན་
ལམ་སློབ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་
ཆེད་བཅར་གྱིས་ལམ་སྟོན་དང་། དབུས་དང་ལྷོ་
ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་
རྣམས་ལ་མོན་གྷོ་འདོད་རྒུ་གླིང་དུ་ཡོད་པའི་ས་
གནས་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་པས་དེ་བཞིན་ལམ་
སྟོན་དུ་གནང་གི་ཡོད། སློབ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ས་གནས་ཁག་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་སློབ་ཕྲུག་
རྣམས་ལ་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་གནང་བཞིན་
པ་དེ་ནི་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱབ་ལས་
གཞིའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་ཅིང་།
སློབ་སྟོན་གནང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི་འཛིན་རིམ་ ༦
ནས་ ༡༢ བར་གྱི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཡིན། སློབ་
སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་རིམ་འོག་མ་དང་། གོང་
མ། འབྲིང་རིམ་བཅས་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་
གི་གྲངས་འབོར་ལ་གཞིགས་ཏེ་ས་གནས་རེ་ལ་
ཐེངས་རེར་ཉིན་གྲངས་ ༣ ནས་ ༦ བར་གནས་

བཞུགས་ཀྱིས་མདུན་ལམ་ལམ་སྟོན་གནང་གི་
ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༦ ནས་
ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༠ བར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་
ཀྱི་ལས་བྱེད་པདྨ་ནོར་སྐྱིད་ལགས་དང་། བསྟན་
འཛིན་དཔལ་སྒྲོན་ལགས་གཉིས་ནས་བདེ་
སྐྱིད་གླིང་དང་། མ་སུ་རི་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་
བོད་སློབ་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་མདུན་
ལམ་ལམ་སྟོན་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་། དུས་ཡུན་
དེའི་རིང་སློབ་སྟོན་པ་གཉིས་ནས་འཛིན་གྲྭའི་
ནང་མདུན་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་འཁྲིད་
དང་། སློབ་ཕྲུག་བྱེ་བྲག་ལ་སྒེར་གྱི་མདུན་ལམ་
དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན། དེ་བཞིན་ཕྱི་དྲོ་ཡང་
རུ་ཁག་ཆ་བགོས་ཀྱིས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཀྱི་
མདུན་ལམ་ལ་མཁོ་བའི་ཤེས་བྱ་བརྒྱུད་སྤེལ་
གནང་བཞིན་ཡོད། མདུན་ལམ་ལམ་སྟོན་གྱི་
བརྗོད་གཞི་གཙོ་བོ་ཁག་ནི། མདུན་ལམ་འཆར་
འགོད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་། སློབ་ཡོན། མཐོ་སློབ་

སློབ་འཇུག་གི་བརྒྱུད་རིམ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན་
འདུག།ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་
ནས་བཟུང་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཤེས་རིག་
ཡན་ལག་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་པས་དབུས་
དང་ལྷོ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་བོད་སློབ་ཁག་ཏུ་ཆེད་
བཅར་གྱིས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་མདུན་ལམ་
ལམ་སྟོན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལོ་འདས་
པའི་ཆར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༩ ནས་
ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༨ བར་ཤེས་རིག་མདུན་ལམ་
སློབ་སྟོན་པས་དྷོ་ལན་ཇི་དང་། སིམ་ལ། ཅོང་ཏ་
ར་བཅས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་སློབ་ཁག་དང་། ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༢ ནས་༢༣ བར་
ཌལ་ཧོར་གཏན་སློབ་དང་མེས་དབོན་དཔེ་སྟོན་
གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་བཅས་སུ་ཆེད་བཅར་གྱིས་
སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་གནང་
སྟེ། སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༡༡༨༥ ལ་མདུན་ལམ་
སློབ་སྟོན་གྱི་རོགས་སྐྱོར་ཐོབ་པ་བྱུང་འདུག །

དབྱིན་གཞུང་གིས་རེ་འདུན་བཏོན་པ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྔ་པ་འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་
ཁྲིམས་ཁང་ཟེར་བས་སྒྲོལ་མ་སྐྱབས་ལགས་

སུ་རང་གི་བཟའ་ཟླ་རང་ལོ་ ༢༩ སོན་པ་དཀོན་
མཆོག་དབང་མོ་བསད་པའི་ཉེས་མིང་འོག་སྲོག་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་ཆད་བཏང་བའི་གནད་དོན་ཐོགཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢
ཉིན་དབྱིན་ཇིའི་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ངལ་རྩོལ་
ཚོགས་པའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་
ནིཀ་ཌེ་ཀིན་ Mr Nic Dakin མཆོག་གིས་
ལོན་ཌོན་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ (Ti-
bet Society) ཞེས་པས་འབོད་སྐུལ་ཞུས་དོན་
ལྟར། ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་མཆོག་ལ་རེ་འདུན་ཞུས་
དོན། ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་མཆོག་ནས་སྒྲོལ་མ་སྐྱབས་

ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་སྲོག་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆད་
བཏང་བའི་གནད་དོན་ཐོག་སེམས་འཚབ་ཀྱི་
རྣམ་པ་འདོན་དགོས། ཞེས་རེ་འདུན་ཞུས་པ་
ལྟར། གྲོས་ཚོགས་ནང་
དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་སྲིད་དྲུང་
ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཝིལ་ལེམ་
ཧེག་ Foreign Secre-
tary William Hague

མཆོག་གིས་གསུང་དོན།
ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
སྒྲོལ་མ་སྐྱབས་ལགས་
སུ་སྲོག་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་
ཆད་བཀལ་བ་དེ་ཆག་
ཡང་གཏོང་རྒྱུའི་རེ་འདུན་
འདོན་རྒྱུ་མ་ཟད། ཁོང་ལ་ཁྲིམས་ཆད་ཇི་འདྲ་
ཞིག་བཀལ་ཡང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཀྱི་གནས་
བབ་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ཁྲིམས་བཤེར་
དྲང་པོ་ཞིག་གཅོད་རྒྱུར་ང་ཚོས་ཡིད་ཆེས་
བརྟན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། རང་ལུས་མེར་སྲེག་
གི་གནད་དོན་ཐོག་སེམས་འཚབ་ཧ་ཅང་
ཡོད། དེར་བརྟེན་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཆབ་སྲིད་
ཚོགས་པ་ཚང་མས་རང་སྲེག་ལས་འགུལ་དེ་
མཚམས་འཇོག་ཡོང་ཆེད་འབད་བརྩོན་གནང་
དགོས། ཞེས་གསུངས།

དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་མཆོག